АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
за результатами анкетування викладачів:
«Академічна доброчесність у педагогічній діяльності»

В жовтні 2026 року в коледжі було проведене анонімне опитування серед педагогічного колективу щодо обізнаності з принципами академічної доброчесності.

Загальна кількість респондентів, яка прийняла участь в опитуванні - 14 осіб із 38 викладачів (вибірка становить 36,8%, що дозволяє сформувати обґрунтоване уявлення про тенденції в колективі, проте результати мають переважно якісно-орієнтовний характер).

Педагогічний стаж учасників: до 3 років — 7,1%; від 3 до 10 років — 21,4%; від 10 до 20 років — 21,4%; понад 20 років — 50,0%, тобто переважну більшість респондентів складають досвідчені педагогічні працівники зі стажем понад 20 років, що гарантує зрілий та виважений погляд на проблеми академічного середовища.

85,7% викладачів добре ознайомлені із Законом України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX та Положенням Коледжу і керуються ними у щоденній роботі, ще 14,3% володіють інформацією частково, повністю не обізнаних або байдужих немає.

Більшість викладачів (92,9%) проводить роз’яснювальну роботу щодо дотримання принципів академічної доброчесності зі студентами системно (на початку курсу та перед контрольними роботами). Лише 42,9% викладачів вважають, що студенти завжди дотримуються принципів доброчесності, тоді як 57,1% констатують, що це відбувається не завжди. Це сигналізує про наявність лазівок та системних викликів.

Найпопулярнішими методами формування культури академічної доброчесності серед здобувачів освіти викладачі вважають чітке інформування про критерії оцінювання (92,9%), власний приклад та об'єктивне оцінювання (71,4%), а також навчання правилам цитування (71,4%). Половина викладачів (50,0%) ускладнюють завдання через творчі та практико-орієнтовані кейси.

Щодо профілактики плагіату та несамостійного виконання завдань, то найефективнішими викладачі вважають індивідуалізацію завдань (64,3%) та усний захист / співбесіду (64,3%). Програмні засоби перевірки на плагіат використовують 57,1% опитаних.

Понад 92% викладачів займають поміркована позицію щодо ставлення до штучного інтелекту (ChatGPT тощо) - дозволяють ШІ виключно як допоміжний інструмент для пошуку ідей чи структурування. Категорична заборона складає лише 7,1%. Повну свободу із зазначенням джерел наразі не практикує ніхто, що вказує на обережне ставлення та потребу в розробці чітких етичних рамкових правил щодо ШІ.

Найпоширеніші види порушень серед здобувачів на думку викладачів:

1. Списання / несамостійна допомога під час виконання завдань — 85,7%.

2. Недоброчесне / приховане використання генеративного ШІ — 64,3%.

3. Академічний плагіат — 35,7%.

Фабрикація даних та купівля готових робіт наразі фіксуються рідше (0–7%), проте використання ШІ стрімко наздоганяє традиційне списання.

Якщо розглядати заходи реагування на порушення, то переважають м'які педагогічні інструменти: надання можливості повторного виконання завдання (71,4%) та роз'яснювальна бесіда / виховний захід (64,3%). Половина викладачів (50,0%) відхиляють роботу з вимогою перескладання. Водночас жоден викладач не передавав справу офіційно керівництву коледжу чи Педагогічній раді — реагування вирішується «на рівні викладача».

Лише половина викладачів (50,0%) вважають процедури захищеності прав викладачів і студентів чіткими і прозорими. Понад третина (35,7%) вказують на спірні питання, а 14,3% прямо заявляють про відсутність чіткого механізму доказів (особливо у випадках із ШІ чи купленими роботами).

Обізнаність викладачів про власну відповідальність є високою (78,6% добре обізнані, 21,4% — загалом).

Абсолютним лідером серед перешкод для дотримання доброчесності в коледжі викладачі вважають толерантність суспільства та здобувачів до списування та формального навчання (78,6%), на другому місці — відсутність / недостатність програм перевірки на плагіат (50,0%). Також суттєвими бар'єрами є перевантаженість учасників освітнього процесу (35,7%) та складність доказів використання ШІ (28,6%).

85,7% завжди дотримуються принципів доброчесності, 14,3% намагаються, але визнають, що не завжди виходить.

Щодо потреби у методичній допомозі, то найбільший попит спостерігається на централізований доступ до сервісів перевірки на плагіат (42,9%) та чіткі покрокові інструкції щодо алгоритму дій при виявленні порушень (42,9%), близько 28,6% потребують тренінгів щодо оцінювання робіт із залученням ШІ.

Викладачі наголошують на важливості системності та єдиного підходу («робота окремого викладача без підтримки інших не завжди ефективна», «починати з 1 курсу»). Частина респондентів задоволена поточним станом («все влаштовано чудово», «пропозицій немає»), проте є запит на навчання студентів коректно маркувати матеріали, створені за допомогою ШІ.

Висновки та подальші рекомендації:

1. Оскільки половина колективу скаржиться на брак інструментів боротьби з плагіатом, доцільно вирішити питання централізованого підключення або розширення ліцензій на якісні антиплагіатні сервіси для всього закладу.

2. Необхідно розробити чіткий алгоритм дій викладача у конфліктних ситуаціях (зокрема, чіткі інструкції з фіксації використання незареєстрованого ШІ та процедури доказування плагіату), оскільки існуючі механізми не всі викладачі вважають повністю прозорими.

3. З огляду на високу толерантність до списування в суспільстві, посилити роз'яснювальну роботу слід саме на молодших курсах (з перших днів навчання), запровадивши єдині для всього коледжу стандарти цитування та етики використання штучного інтелекту.

4. Організувати внутрішні майстер-класи або тренінги щодо академічного письма в епоху генеративного ШІ та методів переведення контролю у формат практичних/творчих завдань, які неможливо вирішити автоматично.

Всі пропозиції, зауваження, рекомендації обговорені на засіданні педагогічної ради коледжу та взяті до уваги.